

A KASSAI ÁG. HITV. EVANG.
I. ANYAEGYHÁZKÖZSÉG POL-
GÁRI LEÁNY-ISKOLÁJÁNAK

ÜGYRENDJE

KOCZÁNYI BÉLA KÖNYV- ÉS MŰNYOMDÁJA
KASSÁN 910-1323

A KASSAI AG. HITV. EVANG.
I. ANYAEGYHÁZKÖZSÉG POL-
GÁRI LEÁNY-ISKOLÁJÁNAK

ÜGYRENDJE

KASSAI HITV. ÉS KÖRNY. ÉS MUNKÁSDAJA
KASSAI

A kassai ág. hitv. ev. polgári leányiskola iskolai bizottságának (iskolaszékének) ügyrendje.

A magyarhoni ág. hitv. evang. egyetemes egyháznak az iskolai bizottságok (iskolaszék) szervezetéről szóló szabályrendelete 10. §-ában megengedi azt, hogy az egyes iskolai bizottságok ügyrendjüket maguk állapítsák meg, 9. §-ának első bekezdésében pedig azt, hogy az iskolai bizottság az egyházközségnek ne csak előkészítő és véleményező, hanem végrehajtó és — átruházott hatáskörben — intézkedő közege is lehet. Ezen alapelveknek a megtartásával s a jelzett egyetemes egyházi szabályrendelet határozmányainak a keretén belül a kassai ág. hitv. evang. I. egyházközség, mint államsegélyes polgári leányiskolájának a fentartója, a polgári leányiskola iskolabizottságának (iskolaszékének) ügyrendjét a következőleg állapítja meg.

I. Az iskola jellege.

1. A kassai ág. hitv. evang. I. egyházközség által fentartott összevont osztályu (1—2; 3—4) polgári leányiskola a nm. m. kir. vall. és közoktatásügyi miniszter urnak 1910. évi június hó 3-án kelt 43616/910. sz., valamint 1910. évi augusztus hó 30-án kelt 79576 számú leiratával engedélyezett államsegély alapján 1910. évi szept. hó 1-től a törvényben előirt négy osztályu polg. leányiskolává alakul át következő címmel: »Kassai ág. hitv. evang. polgári leányiskola.«

2. A kassai ág. hitv. ev. polgári leányiskola ezentul is a hazafias protestáns szellemü leánynevelésnek tanintézete marad, és mint ilyen az állami tanügyi kormány intézkedéseit az egyházi hatóság utasításai figyelembe vételével mindenben követni fogja.

II. Az iskolai bizottság (iskolaszék) tagjai és hatásköre.

1. Az iskola fölötti felügyeletet az egyházközségi iskolai bizottság (iskolaszék) gyakorolja, melynek tagjait az egyházi közgyűlés hat évre választja.

2. Elnökei egy választott világi elnök (iskolafelügyelő) és a mindenkori lelkész, ha pedig az egyházközségnek több lelkésze volna, a rangban idősebb: mint egyházi elnöke.

3. Hivatalból tagjai az iskolai bizottságnak: az egyházközségi felügyelő, az egyházközségi és iskolai gondnok, az egyházközségi jegyző, valamint a polgári leányiskola mindenkori igazgatója s a nevezett tantestület által évente oda kiküldött tantestületi tag.

4. Választott tagja a bizottságnak 10 (tíz) van.

5. A bizottság jegyzője a tantestületnek évente váltakozó egyik tagja.

6. A bizottság hatásköre:

a) felügyel a tanítás általános menetére s evégből az előadásokat — első sorban elnökei által — bármikor meglátogathatja;

b) adományozza a tantestület véleményének meghallgatásával a tandíjkezdvezményeket;

c) képviseli az iskolát úgy az állami, mint az egyházi hatóságokkal szemben minden oly ügyben, mely a rendes iskolai adminisztráció keretét meghaladja;

d) az iskolának beruházásszerű újabb felszerelése s a szertárak kibővítése, valamint a feleslegessé vált leltári tárgyak és tanszerek kiselejtezése tárgyában a tantestület véleményes jelentésének meghallgatása után határoz.

Az iskolai bizottság (iskolaszék) évente legalább háromszor — s a szükséghez képest többször is — és pedig a tanév kezdetén, a második félév megkezdése után s a tanév befejezése előtt ülést tart, melyen világi elnöke, vagy az egyházi elnök elnököl, az iskolaigazgató pedig előadóként szerepel. A bizottság határozatait szótöbbséggel hozza.

maga osztályában első öre és mint ilyen tartozik az iskolai rendszabályok megtartására ügyelni, a mulasztásokat ellenőrizni és bejegyezni; az anyakönyvbe a tanulói névsort és az osztályzatókat bevezetni. A kebelbeli tanerők tartoznak az evang. tanulókat vasárnaponként felváltva a tavaszi és az őszi hónapokban a templomba az istentiszteletre vezetni és a mulasztókat ellenőrizni.

b) *Szertárosok.* A szertáros a reá bízott taneszközöket leltár szerint átveszi az igazgatótól és azokat gondozni és kezelni tartozik; a használatba kiadott tanszerek kezelését ellenőrzi.

c) *A könyvtárosok* a tanítói és ifjusági könyvtárt kezelik, az újonnan beszerzett könyveket jegyzékbe vezetik és a tantestület által meghatározott időközönként könyvtár órát tartanak a növendékek részére.

d) A szertárak és a könyvtár állományának a szaporítása s a feleslegessé vált könyvek és szerek kiselejtezése iránt való javaslatot az igazgató mindig a tanév utolsó iskolabizottsági ülése elé terjeszti.

e) *Jegyzők.* Az iskolaszéki, valamint a tantestületi jegyzőséget, az igazgató kivételével, a többi rendes férfitanerő esztendőnként felváltva látja el.

f) A következő tanévben használandó iskolakönyvek jegyzékének megállapítása a folyó tanév befejezése előtt a tantestület által eszközözlendő.

VI. A tantárgyak felosztása.

Az egyes tantárgyak anyagára és óraszámára nézve általában a polgári leányiskolák 1908. évi 40483. sz. alatt kiadott miniszteri legújabb tanterv a mérvadó. A tantárgyaknak az egyes tanerők közti felosztása a tantestületi tanácskozmány belső dolga.

VII. Az iskolai szünetek.

Tanítási szünet van a vasárnapokon és a naptári vörös betűs ünnepnapokon kívül: okt. 4-én (mint a király névnapján); okt. 6-án (mint a 13 aradi vértanu kivégzésének az emléknapján); okt. 31-én (a reformáció emlékűnnepén); nov. 19-én (Erzsébet

királyné emléknapján); a karácsonyi szünet dec. 23-tól jan. 2-ig bezárólag (11 nap) tart; azután márc. 15-én (mint az 1848-iki nagy politikai átalakulás emléknapján); ápr. 11-én (mint az 1848-iki törvények királyi szentesítésének emléknapján); farsang végén 1 nap; (hétfő vagy hushagyó kedd); a husvétii szünet (virágvasárnaptól számított 11 nap); a pünkösdi ünnepek után 2 nap; és végül jun. 8-án (mint a koronázási emléknapon). Erzsébet királyné emléknapján és március 15-én iskolai ünnepélyek is tartandók.

Az igazgató jogköréhez tartozik 3, azaz három szünetnap megadása.

VIII. Az évváró vizsgák és ünnepély.

1. Olyan évváró, nyilvános vizsgálatok, melyeken a tanulók a szülők és más meghívottak jelenlétében az osztályozásra is kiható feleletekre szólítatnak fel, a modern pedagógiai felfogás szerint a kellő eredményt el nem érik s azért ezek megszüntetése megokolt lévén, helyettük ugynevezett osztályozási vizsgák tartandók az egyes tanulók előmenetelének feltüntetése, különösen pedig a gyenge és bukás szélén álló tanulóknak javító feleletekre való alkalomadás céljából.

2. A tanévet az iskolabizottsági elnökség elnöklésével záró ünnepély rekeszti be, melyen a tanulók énekkarokat, esetleg zeneszámokat, valamint költeményeket, kisebb párbeszédeket, vagy jeleneteket adnak elő. A tanulók nyelvismeretének a bemutatása végett azonkívül ilyen alkalommal egy-egy német és francia szám is felveendő a műsorba. Ugyanakkor osztják ki a jutalomdíjakat is.

IX. Tandijak és tandijengedmények.

1. Egyházközségünk közgyűlése az intézetünkben fizetendő tandijakat minden évre nézve külön van jogositva megállapítani, még pedig elv gyanánt szolgál az, hogy az egyházközségünk kötelékébe tartozók s az egyházi adót fizetők gyermekei mérsékeltebb, nem egyháztagok gyermekei félannyival magasabb tandíjat fizetnek; egyházközségünkbeli szegény szülők gyermekei azonban féltandijengedményért vagy teljes tandijmentességért folyamodhatnak az iskolaszékhez.

III. A tantestület.

1. Az iskola tanszemélyzetét alkotják a polgári leányiskolához az egyházi közgyűlés által választott rendes és segéd tanerők, és pedig úgy a férfiak, mint a nők; továbbá az iskolai bizottság által megbízott óraadók és a hitoktatók.

2. A tantestületnek a nevelés és tanítás fogalmából önként folyó kötelességein kívül főfeladata, hogy az egyház és iskola érdekeinek mindenkor szemeltartása mellett összhangzatos munkásságával az iskolában a protestáns hazafias szellemet ébrentartsa és az intézetet a modern szellemnek megfelelőleg fejlessze.

3. A tantestület havonként egyszer rendes, a szükséghez képest rendkívüli tanácskozásokat tart, amelyeknek rendszerint csak a választott tanerők lehetnek tagjai, — de szükség esetén oda az óraadó tanerők is bevonhatók.

IV. Az igazgató.

1. Az egyházközség az iskola vezetésével — amennyiben az az iskolai bizottságnak fentartva nincsen, tehát a rendes iskolai adminisztrációra nézve — az igazgatót bizza meg, ki az iskolai bizottságnak felelős a fölöttes hatóságok utasításainak fogantatásáért.

2. Ezen igazgatói állás a protestáns tanintézeteknél szokásos elvből ítélendő meg, mely szerint az igazgató nem a tantestület fölött álló hatósági személy, hanem csak a vezetésével megbízott »primus inter pares.« Ezen elvnél fogva az egyházközségi közgyűlés az iskolai bizottság javaslatára a választott rendes férfi tanerők közül három-három évenként választja meg az iskola igazgatóját.

3. Az igazgató hatásköréhez tartozik:

a) képviseli a tanintézetet — még pedig a rendes iskolai adminisztráció keretén belül — az egyházi és állami hatóságokkal, valamint a társadalommal szemben;

b) ellátja az intézet összes adminisztratív teendőit; nevezetesen vezeti a felvételi és pénztári naplót, a leltárt; a statisztikai táblázatokat kiállítja; a felsőbb hatóságok rendeleteit elintézi és

a szükséges felterjesztéseket megteszi; tanév végére az iskolai értesítőt szerkeszti;

c) *eszközli a beiratásokat* a tantestület segítségével;

d) *a tandíjakat* a tanulóktól félévenként beszedi és az egyház gondnokának a beiratás befejezésétől, illetve a tandíj esedékességétől számított 15 (tizenöt) nap alatt átadja;

e) *tankönyvek, tanszerek és íróeszközökre* kiutalványozott összegekről beszámol;

f) *az iskolaépület* esetleges hiányait a gondnoknak bejelenti;

g) *a magántanulókat* nyilvántartja, azok vizgadíjait beszedi és kezeli és mindkét iskolabizottsági elnök akadályoztatása esetén a magánvizsgákon elnököl;

h) *a tantestületet* a rendes havi és rendkívüli tanácskozássokra összehívja, azokon elnököl és a tanácskozási határozatokat végrehajtja;

i) *a javadalmakat* az egyházi pénztárból havonként felelőség mellett felveszi és az illetékeseknek átszolgáltatja.

j) *a bizonyítványokat* aláírja és az iskola hivatalos pecsétjét és bélyegzőjét őrzi;

k) *ha valamely tanerő* egyes órákon át vagy egy napig akadályoztatva van hivatalos teendőinek végzésében, akkor ezt az igazgatónak bejelenteni tartozik, akinek dolga a helyettesítésről gondoskodni. Egy napnál továbbra terjedő mulasztásra az iskolai felügyelőségtől kell engedélyt kérni.

Az igazgatót akadályoztatása vagy rövidebb tartamu betegsége esetén az általa ezzel megbízott férfi tanerő helyettesíti.

Az igazgatónak az egyház az iskolai pénztárból évi 100 (egyszáz) kor. tiszteletdíjat biztosít; ezenkívül jár neki minden tandíj fizető tanuló után bizonyítvány kiállítása címén 2 (kettő) kor., mely összeg a befizetett tandíj összegből fedezendő.

Az igazgató — tekintettel adminisztratív teendőire — lehetőleg kevesebb heti óraszám ellátásával bizandó meg.

V. A tantestület adminisztratív teendői.

a) *Osztályfőnökök.* A tantestület által ezzel megbízott rendes tanerők kötelessége egy-egy osztályban az osztályfőnöki teendőket végezni. Minden osztályfőnök a fegyelmezésnek a

2. Az 1910—11. tanévre következő tandíjfokokozatok lettek megállapítva, melyek az esetre, ha az egyházközségi közgyűlés azokat meg nem változtatja, a következő tanévekre is érvényesek:

a) oly gyermekek, kiknek szülők közül legalább az egyik egyházközségünkhöz tartozik s mint ilyen, egyházi adóval van megróva, fizetnek évi 50 K.-t.

b) Másfelekezetűek és vidékiek évi 75 «

c) Féltandíj kedvezményesek 25 «

d) Teljesen tandíjmentesek 2 K.-t.

A tandíj két egyenlő részletben, a szeptemberi beiratás alkalmával és február 1-én esedékes.

3. Kedvezményért írásbelileg az iskolaszékhez címezve aug. hó 25-ig lehet folyamodni; ebbeli kérvények — szegénységi bizonyítvánnyal, vagy egyéb, a szegénységet hitelesen igazoló okirattal s az előző évi iskolai bizonyítvánnyal felszerelve — a lelkészhez, mint az iskolaszék egyházi elnökéhez nyújtandók be. Elkésve érkezett folyamodók kérvényei nem fognak tekintetbe vétetni.

4. A kedvezmény megszűnik, ha a tanuló akár magaviseletre, akár előmenetelre nézve ki nem elégitő osztályzatot kap.

X. Magántanulók és magánvizsgálatok.

1. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak 1908. évi 145100. sz. rendelete értelmében magánvizsgálat ezentul évenként csak kétszer, és pedig decemberben és a tanév végén tartható.

2. Elemi iskolai V. vagy VI. osztálybeli bizonyítvány alapján a polg. iskola II. illetve III. osztályának tantárgyaiból magánvizsgálat ezentul nem engedélyezhető. Az ily bizonyítvánnyal rendelkezők kötelesek a polg. iskola I. és II. osztálya tantárgyaiból szabályszerű magánvizsgálatot tenni.

3. Két osztály tantárgyaiból összevont magánvizsgálatra engedély csak rendkívüli körülmények által indokolt esetekben a püspök úr által adható. Ilyen összevont magánvizsgálatot ugyanegy folyamodó egy tanévben csak egyszer tehet.

4. Magántanulók legcélszerűbben a tanév elején iratkozhatnak be, mely esetben, ha csak a rendes tanköteles kornál nem idősebbek, püspöki engedélyre nincs szükségük; vagy pedig kellően felsze-

relt kérvényeiket legalább hat héttel a vizsgálat letevése előtt tartoznak az iskola igazgatósága útján a püspök úrhoz címezve betervezni. Későbbben érkezett folyamodványok figyelembe nem vehetők.

5. A magántanulók a beiratáskor, illetőleg az engedély beérkezésekor tartoznak a megszabott vizsgálati díj felét lefizetni; másik felét pedig a vizsgálat kezdete előtt.

6. Magántanulók vizsgálati díj fejében annyit fizetnek, amennyit a rendes tanulók az a) és b) alatt felsorolt osztályozás szerint tandíj fejében; ezen felül 4 kor. díjat fizet minden magántanuló a hitoktatónak a hittani vizsgáért. Összevont magánvizsgálatnak egy harmaddal nagyobb a díja (tehát 66 kor., illetve 100 kor. és ily esetben a hittani vizsgáért 5 kor. jár.) Magántanulóknál sem tan-, illetve vizsgálati díjelengedésnek, sem pedig tan- illetve vizsgálati díj mérséklésének helye nincsen.

7. A magánvizsgálatok — minthogy az ily vizsgálatokra jelentkező tanulók készülségét az iskolai bizottság, illetve annak elnöksége, mint az iskola vezető hatósága, évközben tett iskola látogatásai alkalmával nem ellenőrizheti — mindenkor az iskolaszéki elnökség egyik tagjának az elnöklésével tartatnak meg, aki ebbeli minőségében a bizonyítványokat is aláírja. Ellenkező megállapodás hiányában az iskolafelügyelő és a lelkész, mint az iskolai bizottság elnökei, egyenlőszámu vizsgálatokon elnökölnek s e tekintetben az, hogy mikor melyik gyakorolja az elnöki tisztelet, az ő megállapodásuknak van fentartva. Mindkettőjük akadályoztatása esetén az iskolaigazgató elnököl.

8. A magánvizsgálatok határidejét az elnökséggel egyetértőleg a tantestület állapítja meg az e fejezet 1. pontjában jelzett korlátok közt.

9. A magántanulók által fizetett vizsgálati díjak a vizsgálóbizottságot — tehát az elnököt s az azon résztvevő tanerőket — illeti meg, akik a felosztás módjára nézve saját hatáskörükben határoznak.

Kelt Kassán, az ág. hitv. evang. I. anyaegyházközség iskolai bizottsága (iskolaszéke) 1910. évi október hó 27-én megtartott üléséből.

